

საქართველოს ჯანდაცვის პოსპიტალური სექტორის განვითარების საკითხები

რეზიუმე

ნინო კარბაძე
სტუ-ს დოქტორანტი

სტატია ეძღვნება საქართველოს პოსპიტალური სექტორის განვითარების თანამედროვე მდგომარეობის შეფასებას. ნაშრომში საქართველოს პოსპიტალური სექტორი შეფასებულია საწოლთა რიცხვით, საწოლის ბრუნვით, პოსპიტალიზაციის მაჩვენებლით და სხვა. დაფიქსირებულია პოსპიტალიზაციის მაჩვენებლის ზრდა, რაც ახსნილია სავალდებულო საყოველთაო სამედიცინო დაზღვევის შემოღებით.

საკვანძო სიტყვები: ჯანდაცვის მენეჯმენტი; პოსპიტალური სექტორი; თანამედროვე პოსპიტალების ფუნქციები; პოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი.

შესავალი

საზოგადოების განვითარების თანამედროვე ეტაპზე, მეტად მკაფიო ტენდენცია არის ეკონომიკურ საქმიანობის ყველა სფეროში მეცნიერული მართვის იდეების შემოტანა, რომლის მიზანი, საკუთრივ ჯანმრთელობის სისტემაში, კერძოდ კი პოსპიტალურ სექტორში, არის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მაღალი მაჩვენებლების უზრუნველყოფა.

საქართველოს ჯანდაცვის პოსპიტალური სექტორი

პოსტიპალი სამედიცინო დაწესებულებაა, რომელშიც ხორციელდება პაციენტის სტაციონარული მომსახურება. პოსპიტალური ტიპის სამედიცინო დაწესებულებები დიფერენცირდება შემდეგნაირად:

საავადმყოფო - ლიცენზიის მქონე სამედიცინო დაწესებულება, რომელიც გათვალისწინებულია სტაციონარული დახმარების აღმოსაჩენად.

დისპანსერი - პოსპიტალის ჩარჩოებში მოქმედი ან დამოუკიდებელი სპეციალიზებული ამბულატორიული სამკურნალო-პროფილაქტიკური დაწესებულება, რომლის მიზანია (მკურნალობის გარდა) დაავადებათა წინააღმდეგ წინასწარ ზომების მიღება პაციენტთა ჯგუფების

სისტემატური გამოკვლევისა და მონიტორინგის მასობრივი კამპანიის, ასევე დისპანსერიზაციის აქტივების და პროფილურ ავადმყოფთა მკურნალობის მეშვეობით. ყოველი დისპანსერი სპეციალიზებულია რაიმე დაავადების (მაგალითად, ტუბერკულოზის, კანისა და ვენერიული სნეულებათა და სხვ.) ან მოსახლეობის განსაზღვრულ (მაგალითად ასაკის, დასაქმების მიხედვით) ჯგუფთან მუშაობის შესაბამისად.

დღის სტაციონარი - სამკურნალო-პროფილაქტიკური დაწესებულების ერთ-ერთი სახეა, სადაც დღის განმავლობაში ემსახურებიან პაციენტებს, რომლებიც საღამოს სახლში ბრუნდებიან. დღის სტაციონარი არ ემსახურება ამბულატორიულ ავადმყოფებს, რომელთაც ხანგრძლივი და ინტენსიური მკურნალობა ესაჭიროებათ და არც იმათ, ვისაც არადაამაკმაყოფილებელი საყოფაცხოვრებო პირობები აქვს.

ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ თანამედროვე პოსპიტალების ფუნქციები შემდეგნაირად განსაზღვრა:

1. აღდგენითი ფუნქციები: დაავადებათა დიაგნოსტიკა და მკურნალობა, გადაუდებელი დახმარება და რეაბილიტაცია.
2. პროფილაქტიკური ფუნქციები ფიზიოლოგიური მდგომარეობების სამედიცინო კონტროლი (მაგალითად ორსულობის, მშობიარობის), ინფექციურ დაავადებათა პრევენცია და სხვა.
3. სასწავლო და სამედიცინო-კვლევითი ფუნქციები: სამედიცინო კადრების მომზადება-გადამზადება, ფიზიკური, ფსიქიკური და სოციალური ფაქტორების ზეგავლენის შესწავლა ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

თანამედროვე პოსპიტალი წარმოადგენს როგორც სამართავ ორგანიზაციას, ამიტომ მსოფლიო მასშტაბით შემუშავებულია მნიშ-

ენელოვანი კრიტერიუმები, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელია როგორც ცალკეული პოსპიტალის, ისე მთლიანად ქვეყანაში არსებული პოსპიტალური სექტორის მდგომარეობის შეფასება.

ეს კრიტერიუმებია:

- საწოლთა რიცხვი;
- საწოლის დაკავების მაჩვენებელი;
- საწოლზე პაციენტის დაყოვნების ხანგრძლივობა;
- საწოლის ბრუნვა;
- საწოლის უზრუნველყოფა;
- განმეორებითი პოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი.

განვიხილოთ ისინი ცალ-ცალკე:

პოსპიტალურ საწოლთა რიცხვი. საავადმყოფოს საწოლი - სამედიცინო პერსონალით, საჭირო აღჭურვილობითა და ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფილი ადგილია, სადაც პაციენტებს სამედიცინო დახმარებას უწევენ პოსპიტალიზაციის მომენტიდან პოსპიტალიდან გაწერის დღემდე. საქართველოში აღნიშნული მაჩვენებელი ორჯერ აღემატებოდა ევროპის ქვეყნების მაჩვენებელს. სწორედ ამიტომ, ამ პრობლემის აღმოფხვრა ჯანდაცვის ეროვნული პოლიტიკის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან საკითხად იქცა. ქვეყანამ მიზნად დაისახა საწოლთა რიცხვის ოპტიმიზაცია არა რეგიონული პრინციპით, არამედ სპეციალიზაციის მიხედვით.

საწოლის დაკავების (დატვირთვის) მაჩვენებელი განსაზღვრავს წლის განმავლობაში პაციენტთა მიერ საწოლის დაკავების დღეების საშუალო რაოდენობას (საწოლის დაკავების დღეთა რაოდენობა წლის განმავლობაში). აღნიშნული მაჩვენებელი წარმოადგენს თუ რამდენად ეფექტურად მოქმედებს როგორც პოსპიტალის მენეჯმენტი, ასევე პერსონალი, რათა მაქსიმალურად დაიტვირთოს საწოლი. საწოლის წლიური დატვირთვის გაზრდა შესაძლებელია ხელოვნურადაც - ავადმყოფის საწოლზე დაყოვნების დროის გაზრდის ხარჯზე. საბაზრო ეკონომიკის პირობებში საწოლის მოცდენადიდ ხარჯებთანაა დაკავშირებული, ამიტომ მნიშვნელოვანია ამ მაჩვენებლის კონტროლი (რიგ ქვეყნებში პრობლემა ნაწილობრივ გადაწყვეტილია „მოცდის ფურცლის“ შემოღების ხარჯზე).

დაყოვნების საშუალო ხანგრძლივობა - პაციენტდღეების საშუალო რაოდენობა მოცემულ პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც პაციენტი იღებს სამედიცინო მომსახურებას. დროის საზომად გამოიყენება დღე. ეს არის დღეების საშუალო რიცხვი, რომლის მანძილზეც სტაციონარული ავადმყოფი ყოვნდება ჯანდაცვის დაწესებულებაში და მიეწოდება სამედიცინო მომსახურება. ეს მაჩვენებელი განისაზღვრება მოცემულ პერიოდში გაწერილ ავადმყოფდღეთა სრული რიცხვის ფარდობით გაწერილ ავადმყოფთა რიცხვზე. აღნიშნული მაჩვენებელი ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესია პოსპიტალის მუშაობის ეფექტიანობის შესაფასებლად. შესაძლოა ამ დროის გახანგრძლივება განპირობებული იყოს დაავადების გართულებით. პრაქტიკაში ასევე გვხვდება საწოლზე ავადმყოფის დაყოვნების ვადების შემცირება, რომლის მიზეზი შეიძლება იყოს მკურნალობის ეფექტიანობის გაზრდა და ავადმყოფთა ნაკადის ოპტიმიზაცია, საწოლდღის ფასის ზრდა და სოციალური მოტივები. საწოლის ბრუნვა - ერთ საწოლზე ნამკურნალეევ ავადმყოფთა საშუალო რაოდენობა დროის გარკვეულ მონაკვეთში, - ჩვეულებრივ ერთი წლის განმავლობაში.

საწოლით უზრუნველყოფა - საწოლთა რაოდენობა ყოველ 1000 მოსახლეზე. ამ მაჩვენებლის გაანგარიშების დროს ითვალისწინებენ სხვადასხვა პროფილის საწოლების რაოდენობას. მაგალითად, შეიძლება განისაზღვროს საწოლებით ფაქტობრივი უზრუნველყოფა, ასევე საწოლების საჭიროება და ა. შ. ყველა შემთხვევაში ამ მაჩვენებლის გაანგარიშების დროს აუცილებელია გამოსაყენებელი საწოლის პროფილის ზუსტი განსაზღვრა.

განმეორებითი პოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი - პოსპიტალში იმავე დიაგნოზით, განმეორებით მოხვედრილ ავადმყოფთა რაოდენობა. წარმოადგენს დაწესებულების მუშაობის ხარისხის ერთ-ერთ მაჩვენებელს.

პოსპიტალის საქმიანობის ინდიკატორები ზოგადად საშუალებას იძლევიან შეფასებულ იქნეს ქვეყნის პოსპიტალური სექტორის ფუნქციონირების ეფექტურობა.

პოსტიპალი დღემდე რჩება ჯანდაცვის ერთიანი სისტემის ფლაგმანად. იგი წარმოადგენს ჯანდაცვის სისტემის მნიშვნელოვან ელემენტს.

მენტს. პოსპიტალური სექტორის დაფინანსებაზე დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში იხარჯება ჯანდაცვის ბიუჯეტის თითქმის 50%, ხოლო ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებში თითქმის 70%. პოსპიტალის წამყვანი ადგილი ჯანდაცვის სისტემაში, განსაზღვრავს ხელმისაწვდომობას მაღალსპეციალიზებული ჯანდაცვის სერვისებზე და მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ჯანდაცვის მომსახურებაზე მთლიანად, პოსპიტალურ დასაქმებულია ჯანდაცვის პროფესიონალების წამყვანი „ფენა“. სამედიცინო ტექნოლოგიების და ფარმაცევტული წარმოების პროგრესის, ასევე, მტკიცებულებაზე დამყარებული მედიცინის მზარდი მნიშვნელობის გამო, პოსპიტალი წარმოადგენს იმ დაწესებულებას, რომელიც უმნიშვნელოვანეს გავლენას ახდენს მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე მთლიანობაში.

დასკვნა

პოსპიტალური სექტორის მდგომარეობის შესაფასებლად გამოიყენება პოსპიტალური სექტორის განვითარების მაჩვენებლები:

- საწოლთა რაოდენობის მაჩვენებლის დინამიკა (მთლიანად ქვეყანაში და რეგიონების მიხედვით);
- საწოლების დატვირთვის მაჩვენებლების დინამიკა (მთლიანად და რეგიონებში);
- საწოლზე დაყოვნების საშუალო მაჩვენებლების დინამიკა (მთლიანად და რეგიონებში).

საქართველოს ჯანდაცვის პოსპიტალური სამსახური სრულყოფის საკითხი აქტუალურია. ამ მიზნის მიღწევაში თავისი სიტყვა უნდა თქვას საქართველოს პოსპიტალური სექტორის გაუმჯობესებულმა მომსახურებამ, რაც მიიღწევა მისი გაუმჯობესებული მენეჯმენტით, მმართველობითი გადაწყვეტილებებით.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Pogorelova E.I. management on coding of causes of death. Moscow, CNIIOIS, 2008. p. 72.
2. Pogorelova E.I. About errors at filling of the health certificate on death. Problems of social public health services and medicine history, 2007, no1, pp. 43-47.
3. The international statistical classification of illnesses and the problems connected with health; 10th revision: In 3 V., World Health Organization, Geneva, 1995-1998, v. 1-3.

DEVELOPMENT ISSUES OF THE HOSPITAL SECTOR OF GEORGIAN HEALTH CARE

*Nino Kargadze
Stu Ph.D*

The article is devoted to the assessment of the modern state of development of the hospital sector of Georgia. In the paper, the hospital sector of Georgia is evaluated by the number of beds, bed turnover, hospitalization rate and others. An increase in the rate of hospitalization has been recorded, which is explained by the introduction of mandatory universal medical insurance.

Keywords: healthcare management; hospital sector; functions of modern hospitals; Hospitalization rate.